

som sin Mening: at der „bør sammenkaldes en Kirken repræsenterende Forsamling, for hvilken Forslagene til den fundamentale Ordning af Kirkens Anliggender kunne forelægges, inden derom tages nogen endelig Beslutning.“ Der tilføies: „at Halvdelen af denne Forsamling bør være geistlige Medlemmer, Halvdelen Lægfolk.“ Over dette Forslag blev der indhentet Betænkning fra Rigets Biskopper, og gennem disse fra Stifternes Geistlighed, ligesom ogsaa fra det theologiske Facultet. Disse Betænkninger have i sin Tid været meddeelte den kirkelige Commission, som blev nedsat i 1854. Et Udvalg blev der udnævnt til at gennemgaae Betænkningerne. En Beretning blev afgiven, og i den hedder det:

„Det var i disse Betænkninger den almindelige Mening og Forudsætning, at en Kirken repræsenterende Forsamling maatte som raadgivende, før eller efter den constituerende Rigsdag, udkafe og antage en Kirkeforsatning, som kunde afgjøre Kirkens Stilling i Rigets hele nye Forsatning og regulere dens fremtidige Virksomhed. Hvad Sammensætningen af Forsamlingen angaaer, forudsatte de Allerfleste et lige Antal af Geistlige og Verdslige.“ Særlig havde Kjøbenhavns geistlige Convent allerede under 29de Juni henvendt sig til Regjeringen med Andragende om, „at der for Rigsforsamlingen maa vorde sammenkaldt en kirkelig Forsamling til Drøftelse af Spørgsmaalet om den danske Kirkes fremtidige Stilling til Staten.“

I det oprindelige Udkaft til Grundloven, som blev forelagt for Rigsforsamlingen, fandtes ingen Bestemmelse om Kirkens fremtidige Forsatning. Grundlovens nuværende § 80 blev tilføiet af Udvalget, bestaaende af 17 Medlemmer, som var nedsat til at gennemgaae Grundlovsudkastet. Paragraphen: „Folket Kirkens Forsatning ordnes ved Lov,“ findes motiveret af Udvalget med følgende Ord (Eidenden S. 2162—63): „Naar Grundloven hævder Religionsfrihedens Grundsætninger, medfører den en Forandring i den hidtilværende Statskirkes hele retlige Stilling i Statssamfundet, der paa den ene Side skænkede denne Kirke Statens høieste Beskyttelse og Forsorg,

men paa den anden Side ogsaa gav den øverste Statsmagt en saagodtsom uindskrænket Magt og Myndighed over dens indre og ydre Anliggender. Udvalget formener da, at det er nødvendigt, at Folket Kirkens fremtidige Forsatning bliver ordnet ved en særegen Kirkelov, der navnlig maatte gaae ud paa at bestemme Formerne og Grænserne for en Medvirkning, som Kirkesamfundet selv bør have ved sammes Beskyttelse saavel som ved Afgjørelsen af kirkelige Sager, ved Siden af den forholdsvis større Myndighed, som Statsmagten forøvrigt forudsattes at ville komme til at udøve over denne Kirke fremfor over de øvrige Religionsamfund i Landet.“ Paragraphen blev antaget med 98 St. imod 12. Til yderligere Bevis paa, hvor alvorligt disse Udtalelser vare meente, tjener, at Udvalgets Fleerhed erklærede sig imod at optage i Grundloven en Bestemmelse om Sognefrihed, som var bragt i Forslag af et Mindretal, „fordi,“ hedder det, „en saadan Bestemmelse maatte erholde sin rette Plads og modtage de fornødne nærmere Bestemmelser i den Kirkelov, der snart maa forventes.“ Forslaget blev paa Grund heraf forkastet med 81 Stemmer imod 53.

I Rigsforsamlingen blev endnu stillet en Forespørgsel til Cultusministeren af Biskop Tage Müller, i endeel Præsters Navn i Aarhus Stift: om det tør haabes, at den foreløbigt bebudede Kirkeforsamling „vil blive sammenkaldt saa betimeligt, at dens Betænkning kan afgives og tages under Overveielse, førend de organiske Love angaaende Folket Kirkens Ordning forelægges en kommende Rigsforsamling.“ Paa denne Forespørgsel svarede Ministeren (Madvig, S. 1665): „Jeg vil andrage hos Hs. Majestæt og Statsraadet, forsaavidt jeg til den Tid maatte være Minister, paa, at en Forsamling paa eengang af geistlige og verdslige Medlemmer maa blive sammenkaldt med det Diemed at staae bi med sit Raad ved Udarbeidelse af de Lovudkast til Anordning af de kirkelige Forhold, som siden i Rigsdagen skulle erholde Sanction.“

I Rigsdagens 1ste Session 1850 fremkom i Landsstinget ved et af sammes